Weekendowe spacery historyczno-kulturowe

2026-11-05

W najbliższy weekend – sobotę, 7 listopada i niedzielę, 8 listopada – odbędą się dwa spacery historyczno-kulturowe po Dzielnicy III Prądnik Czerwony, które rozpoczną się o godz. 10.00. Udział w wydarzeniach jest bezpłatny i nie wymaga wcześniejszej rejestracji.

Podczas spacerów uczestnicy będą mieli okazję spojrzeć na dobrze znane miejsca z innej perspektywy – przez pryzmat lokalnej historii i dziedzictwa kulturowego. To propozycja zarówno dla osób, które od lat mieszkają w Dzielnicy III Prądnik Czerwony, jak i dla tych, którzy chcieliby lepiej poznać północną część Krakowa oraz związane z nią postacie i miejsca.

„Prawie 100 lat bujania w chmurach Aeroklubu Krakowskiego”

Sobota, 7 listopada godz. 10.00

Zbiórka: ul. Sadowa 9 (przy modelarni lotniczej)

Prowadzenie: Mikołaj Kolarczyk

Pomysłodawcą założenia klubu był porucznik pilot dr Tadeusz Halewski. Aeroklub powstał 30 stycznia 1928 r. przy udziale pracowników i studentów Akademii Górniczej oraz personelu 2. Pułku Lotniczego jako Akademicki Aeroklub w Krakowie. W 1931 r. po reorganizacji zmieniono nazwę na Aeroklub Krakowski. W 1929 r. stał się on członkiem założycielem Związku Polskich Aeroklubów Akademickich. Do zespołowych osiągnięć aeroklubu należała organizacja I (1931) i II (1933) Kongresu Lotnictwa Sportowego oraz licznych zawodów. Indywidualnie, członkowie aeroklubu odnosili sukcesy w zawodach (Jerzy Bajan i Gustaw Pokrzywka w Challenge 1934), konstruowali samoloty (Mieczysław i Stanisław Działowski – maszyny DKD-III i DKD-IV, Józef Sido – Sido S-1), oprócz lotnictwa uprawiali także szybownictwo, baloniarstwo i modelarstwo lotnicze. Aeroklub Krakowski od 1929 r. jest organizatorem najstarszych zawodów lotniczych w Polsce – Lotu Południowo-Zachodniej Polski im. Franciszka Żwirki.

„Śladami Twierdzy Kraków”

Niedziela, 8 listopada godz. 10.00

Zbiórka: pętla autobusowa Prądnik Czerwony P+R

Prowadzenie: Henryk Łukasik

Twierdza Kraków jest zespołem austriackich fortyfikacji, budowanych i modernizowanych w latach 1849–1916 wokół Krakowa i okolicznych wsi, stanowiących ze względów strategicznych jedną z ważniejszych inwestycji tego rodzaju w państwie Habsburgów. Decyzja cesarza Franciszka Józefa I o budowie umocnień została ogłoszona 12 kwietnia 1850 roku, choć prace rozpoczęto już wcześniej, a

po 6 latach miasto ogłoszono twierdzą. Status ten utrzymało do 1917 roku. W ciągu kolejnych lat, wskutek konieczności budowy i modernizacji umocnień ze względu na postęp techniczny w rozwoju artylerii, powstała twierdza o trzech pierścieniach obronnych, złożonych z fortów szańców dla dział i piechoty, baterii artyleryjskich, jak również sieci dróg, kompleksów zieleni przesłaniającej oraz budynków koszarowych, szpitalnych, magazynowych i innych, stanowiących zaplecze logistyczne. Była to jedna z większych twierdz w Europie. Miała duży wpływ na funkcjonowanie i rozwój miasta, jego pozytywne czy negatywne strony pozostają tematem dyskusji naukowych. Odegrała istotną rolę w działaniach zbrojnych na froncie wschodnim I wojny światowej pod koniec 1914 roku, jakkolwiek nie została oblężona przez wojska rosyjskie. W Polsce międzywojennej nie miała już poważnego znaczenia militarnego, jakkolwiek podcza kampanii wrześniowej część fortów wykorzystano do walki w celu osłony odwrotu Armii „Kraków”. Po II wojnie światowej część obiektów została wyburzona, największe natężenie takich działań miało miejsce w latach 50., wzbudzając krytykę w środowisku naukowym miasta, które już wtedy wskazywało na historyczne i urbanistyczne znaczenie dawnej twierdzy. W ciągu następnych lat wykorzystywane w różny sposób, szczególnie forty, popadały w zaniedbanie i dewastację. Wzrost zainteresowania kompleksem umocnień nastąpił w latach 70., a od 80. rozpoczęto prace adaptacyjno-konserwatorskie nad poszczególnymi obiektami, które – w różnymi tempie i z różnymi efektami – trwają nadal. Z Twierdzy Kraków zachowały się 34 forty, a doliczając do nich mniejsze dzieła obronne, około 120–140 obiektów, położonych w obrębie Krakowa oraz granicach kilku okolicznych wsi Węgrzce, Zielonki, Bibice. Związana jest z nimi sieć dróg fortecznych, zespoły budynków koszarowych, szpitali i innych obiektów zaplecza oraz zieleń.